

TŘI RADY

BYL JEDEN BOHATÝ KUPEC A JEDEN CHUDÝ. TEN bohatý byl tomu chudému za kmotra, ale nikdy mu v nouzi nepomohl, protože byl ukrutný skrblík.

Jedenkrát se trefilo, že jeli oba do dalekého města. Bohatý kupec jel, by svůj vůz zbožím naplnil a hodně vydělal, chudý jel, aby vůz i s koněm prodal a na zádech trochu zboží domů přinesl. I přišli na oběd do hospody; bohatý seděl zvlášť, maje před sebou dobrý oběd, chudý seděl také zvlášť, a měl před sebou jen skrovný obídek. Tu přišel žebrák a prosil o almužnu nejdříve ovšem toho, co měl před sebou pečení; ale bohatý kupec se na něho zle osopil, řka, aby se tu chvíli odstranil. Chudý kupec ale vytáhne z kapsy groš, podá ho žebrákovi a přidá k tomu ještě trochu od skrovného oběda.

Žebrák vroucně poděkoval, a když vyšel kupec ven, povídal chudému: „Pane, já vím, že jste svůj poslední groš se mnou rozdělil; chci vám býti za to vděčným. Poslechněte tři rady: Předně, neopouštějte nikdy starou cestu pro novou; za druhé, nenocujte v hospodě, kde je mladá šenkýřka a starý šenkýř; a za třetí, nesvěřujte žádné tajemství ženě. Zachováte-li se dle toho, budete šťastný a vzpomenete často na starého žebráka.“

Chudý kupec poděkoval žebráčkovi za rady a ten odešel. Po obědě se oba kupci zdvíhli a na cestu se vydali. Když přijeli na kus, nutil chudý bohatého, aby jeli starou cestou, že si půl hodiny nadjedou; ale bohatý si nedal říci, nýbrž jel novou cestou. Chudý uhnul a dal se na starou, spoléhaje na radu žebrákovu, že mu z toho štěstí vyplyne.

A vskutku se tak stalo. Netrvalo to dlouho, tu zakopnul kůň do kořene, který se přes cestu táhl, ten se vyvrátil a zpod něho vyvalil se kotel peněz. Kupec zavýskl, sebral

peníze, stokrát v duchu žebrákovi poděkoval a s radostí kotel do vozu uschoval. Bylo po nouzi a po starosti! O půl hodiny přijel dříve na hospodu, a když tam druhého kupce ještě nenašel, poslal mu naproti pacholka s příprěží, který ho musel čtvrt hodiny z bláta páčit. Teprv nyní litoval, že kmotra neposlechl, ale ten se mu vysmál.

Zatím pozoroval chudý kupec, že je v té hospodě hezká hospodská a starý ošklivý hospodský, a již tam neměl stání. Bohatý však na jeho radu nedbal a nikterak s ním dále jíti nechtěl pouze pro tu jedinou příčinu, že je šenkýřka hezká. Odešel tedy chudý sám, ale jen nedaleko do druhé hospody.

V noci mu to nedalo pokoje, proč by asi v takové hospodě zůstatí neradno bylo. Sebral se, šel ven a vloudil se až pod okna té hospody, kde bohatý kmotr spal. Najednou k půlnoci otevře se pomalu okno, ozve se šepot a muž v plášti zahalený leze dolů. Kupcovi napadlo, aby mu uřízl kus pláště, a již byl nůž v ruce a kus pláště ušmíknuto. Okno se zavřelo a muž šel ve vesnici do jednoho stavení, kupec pak na své lože.

Ráno sotva Pánbůh den dal, stal se pokřik, že ten cizí kupec, co v hořejší hospodě zůstal, starého hospodského zabil a také již do vězení dán jest. Tu se chudý kmotr sebral, šel k úřadu, vše udal, co v noci viděl, a kus pláště, který byl vrahovi uřízl, ukázal. Na to udání drželo se vyšetřování a brzy našli vraha. Byl to mladý chasník, který za šenkýřkou chodil a jejím návodem sveden muže zabil. Bohatý kupec, jsa vazby zproštěn, děkoval kmotru svému a slíbil, že ho nikdy v nouzi neopustí. Tento se nemusel ale již na pomoc bohatého kmotra spoléhat, an sám bohatší byl. Chudý – nyní také již bohatý kmotr – jel po koupi domů, ale druhý zůstal ještě déle na cestě. Přijížděje k domovu, chtěl se přesvědčit, zdali i třetí rada žebrákova dobrá byla. Koupil tedy zabité tele, svázal je do pytle a

hodil na vůz. Se soumrakem dorazil domů, kde ho již starostlivá žena s ouzkostí čekala. Jakého tu bylo ale divení, když muž skládati počal, a zboží tu bylo, jaké nikdo ve městě neměl.

„Proboha, muži, kdo ti dal tolik na dluh?“ ptala se kupce.

„To všecko je moje jmění. Ale teď mi pomoz ten pytel dát dolů, vezmi klíček a pojd' do sklepa,“ poroučel muž, když se dostal až k pytli, kde tele bylo. Žena lekla se krve. Aby nikdo nepřišel a neviděl, co se stalo, pospíchala do sklepa, nemohouc se dočkati mužovy zpovědi.

Když přišli do sklepa, povídá muž: „Abys věděla, ženo, zač jsem to zboží nakoupil a kde jsem peníze vzal, tedy věz, že jsem na cestě našeho skrblého kmotra zabil. Měj rozum a drž jazyk za zuby, to víš, co by se mi stalo, kdyby se to prozradilo.“

Žena příslibovala hory doly, a ač se strachy třásla a plakala, přece se brzy upokojila.

Druhý den byla v hospodě muzika. Kupec vzal několik tolarů do kapsy, ženu pod paží a šel se trochu poveselit. Bylo tam několik měšťanek a měšťanů, samí známí, a kupec i kupcová dali se do tance. Kupec ale naschvál se ženou netancoval a prováděl vždy jen druhé ženy, co kupcovou vždy více a více mrzelo. Konečně přijde k němu a začne mu domlouvati; kupec se smál a tím ji ještě více rozhněval, takže hlasitě nadávat začala. Tu se on obrátí a pleskne ji přes hubu. To byl olej do ohně.

„Ty ošemetníku, šejdíři, ty vrahu, chceš mne zabít, jakos zabil kmotra? Myslíš, když máš v kapse oloupené peníze, že smíš mnou pohrdat a jen pro jiné oči míti? Ne, ne, půjdu a udám, že jsi kmotra zabil a do sklepa ho zakopal.“ Tak křičela žárlivostí rozvzteklá žena před užaslými hostmi.

Hned se měšťané kupce chopili a jeden běžel poptat se

bohaté kupcové, zdali její muž doma, aneb co o něm ví. Za chvíli ale přišel zpět se zprávou, že kupec nyní přijel.

„Co to tedy ta žena povídala?“ ptal se jeden druhého.

„Povídala to, co jsem jí řekl,“ ozval se kupec pln smíchu. „Posadte se zase na své místa a já vám povím, co se mi na cestě přihodilo.“

Měšťané sedli a kupec jim začal o žebráčkovi vypravovat. Když byl všecko vypověděl, doložil: „Nyní jsem se o pravdě třetí rady jeho také přesvědčil. Běda, kdybych byl kmotra vskutku zabil a ženě tajemství svěřil!“

Měšťané se smáli, ženy se hněvaly, ale kupcova žena litovala své přenáhlení a svatosvatě muži slibovala, že si dá na jazyk dobrý pozor. Jestli to vskutku učinila, není známo.